

ความเป็นมาของปัญหา

การนิเทศการศึกษาหมายถึง "การปรับสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อการเรียนการสอนให้ดีขึ้น" คำว่า "นิเทศ"(to Supervise) แปลว่า ช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุง "ศึกษานิเทศก์"(Supervisor) ได้ถูกกำหนดให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น¹ การนิเทศการศึกษามีได้ทุกสาขาวิชา เรื่องห้องสมุดก็เป็นเรื่องหนึ่งที่ศึกษานิเทศก์เข้าไปมีบทบาทอย่างมาก

ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การจัดการศึกษานั้นสถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องคำนึงถึงว่า "ห้องสมุด" เป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้² เพราะแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา มุ่งให้ครูเป็นผู้แนะแนวทางแก่นักเรียน และให้นักเรียนมีโอกาสศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ³ ดังนั้น สถานศึกษาต่าง ๆ จึงพยายามฝึกฝนนักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาให้รู้จักการอ่านหนังสือหลาย ๆ เล่ม นอกเหนือไปจากตำราที่ใช้เรียนอยู่แล้ว ทั้งนี้เพื่อจะได้ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจของเขาและ เป็นการขยายขอบเขตของความรู้ ให้กว้างขวางออกไปและเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง และรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สถานศึกษาที่นักเรียน นิสิตนักศึกษาจะหาหนังสืออ่านได้อย่างกว้างขวางก็คือห้องสมุด ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าห้องสมุดมีบทบาทอย่างมากสำหรับการศึกษาในยุคปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา, เอกสารประณมนิเทศศึกษานิเทศก์ใหม่ 9 - 13 ส.ค. 2514 (อัดสำเนา, 2514) หน้า 1/1.

²Ward G Reeder, A First Course in Education (3rd. ed.; N.Y.: Macmillan Co., 1950), p. 414.

³หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา, ห้องสมุดกับการสอน (พระนคร, 2509), หน้า ก.

ถ้าหากจะพิจารณาในสถานศึกษาฝึกหัดครูก็จะเห็นความสำคัญของห้องสมุดมากยิ่งขึ้น เพราะนักเรียนฝึกหัดครูที่จะออกไปเป็นผู้นำเยาวชนของชาตินั้น หากขณะที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษามีไ้มองเห็นความสำคัญของการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหรือความสำคัญของการใช้ห้องสมุดแล้ว เมื่อออกไปเป็นครูก็เชื่อแน่ว่าคงจะใช้วิธีสอนเป็นไปตามระบบเก่า ๆ คือครูเป็นผู้บอกความรู้แก่ศิษย์ นักเรียนจะคอยฟังและจดบันทึกความรู้จากครูเท่านั้น หากได้ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองไม่ คั้งนั้นจึงเห็นได้ว่าห้องสมุดในสถานศึกษาฝึกหัดครู จึงไม่เป็นแค่เพียงแหล่งวิทยากรให้แก่ นักศึกษาฝึกหัดครูเท่านั้น แต่ยังเป็นแหล่งปลูกฝังทัศนคติในเรื่องการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองให้แก่ผู้ที่จะเป็นครู เพื่อนำไปเผยแพร่แก่เยาวชนของชาติต่อไปอีกด้วย

จะเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญและเป็นประโยชน์เกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน ตลอดเวลา ลูซิล เอฟ ฟาร์โก (Lucile F. Fargo) กล่าววว่าห้องสมุดที่ดีนั้นต้องสามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ใดเป็นอย่างไร¹ จากเหตุมาเป็นผู้เขียนโคเล็งเห็นวว่าผู้ที่ป็นหน้าที่สำคัญในการทำให้ห้องสมุดเป็นแหล่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนก็คือบรรณารักษ์นั่นเอง แต่จากประสบการณ์และผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาในเรื่องของห้องสมุดสถานศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทย² นั้นเป็นที่น่าสังเกตุอันหนึ่งว่า การขาดแคลนบรรณารักษ์และขาดบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นปัญหาใหญ่อันหนึ่ง ทำให้สภาพห้องสมุดโรงเรียนในประเทศไทยยังไม่ดีมาตรฐาน และไม่ได้ให้ประโยชน์อย่างเพียงพอแก่ผู้ใช้ ทำให้การมีห้องสมุดเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า และโดยที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนการสอน จึงจัดให้มีศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดรับผิดชอบแนะนำให้แนวทางในการจัดและดำเนินงานห้องสมุดสถานศึกษาในสังกัดกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดนี้คัดเลือกผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องงานห้องสมุดมา

¹ Lucile F. Fargo, The Library in the School (4th ed.

Chicago: American Library Association, 1947), p. 23.

² ดูเพิ่มเติมในบทนำ เรื่องการสำรวจรายงานอันที่เกี่ยวข้อง

เป็นอย่างดี เป็นที่หวังกันว่าสภาพของสมุดคในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการจะดีขึ้น
 ใ้มาตรฐานขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่ทัดเทียมกับต่างประเทศก็ให้ใ้มาตรฐานนี้กระทรวง
 ศึกษากำหนดไว้ ¹ อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาวิจัยในระยะหลังจากที่มศึกษาในเทศก
 แผนกวิชาของสมุดคแล้วก็ตาม ปรากฏว่าของสมุดคโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีสภาพต่ำกว่ามาตรฐาน
 ที่กระทรวงศึกษากำหนดไว้ ทำให้เกิดความกรนิเทศของศึกษานเทศกแผนกวิชาของสมุด
 คล้มเหลวหรือเช่นไร ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาและสภาพการต่าง ๆ ในการทำงาน
 ของศึกษานเทศก โดยเปรียบเทียบกันไ้ระหว่างกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการที่มี
 ศึกษานเทศกแผนกวิชาของสมุดค การที่นำสภาพการนิเทศหรือปัญหาต่าง ๆ ในการนิเทศมา
 เปรียบเทียบกันนั้นมิใช่จะแสดงถึงว่าศึกษานเทศกกรมใดทำงานไ้ผลหรือไม่ไ้ผล แต่เป็น
 เพียงจะให้เห็นว่าศึกษานเทศกแต่ละกรมมีวิธีการนิเทศ ปัญหา และผลการนิเทศเป็นอย่างไร
 เพื่อจะนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางไ้เห็นว่า ถ้าจะนิเทศไ้ไ้ผลตรงตามเป้าหมายและ
 สนองความต้องการของผู้รับการนิเทศแล้วควรจะให้ความสนใจในเรื่องใดหรือใช้วิธีใด
 ส่วนการที่ออกแบบสอบถามสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของศึกษานเทศกก็เพื่อไ้รู้
 ทัศนคติ ความต้องการ ปัญหาของบรรดากับซึ่งจะเป็นแนวทางไ้ให้ศึกษานเทศกเข้าใจถึง
 ความต้องการ ทัศนคติของบรรดากับต่อศึกษานเทศกต่อไป

อนึ่งถึงแม้ว่าศึกษานเทศกฝ่ายของสมุดคสังกัดกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ
 จะมีจำนวนน้อย ทำให้ดูเหมือนว่าการศึกษานเทศกครั้งนี้เป็นประโยชน์แก่คนเพียงกลุ่มน้อย แต่ถา
 ศึกษาคณกลุ่มน้อยนี้เองที่จะทำประโยชน์ทางกานของสมุดคต่อโรงเรียนในสังกัดกระทรวง
 ศึกษากิจการทั้งหมดแล้ว ก็คิดว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไ้ประโยชน์คุ้มค่าหาศาลแน่นอน

¹ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของของสมุดคโรงเรียน
 วันที่ 12 กันยายน 2511. (อัคราเนา)

การสำรวจเอกสารและรายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ไม่เคยมีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศห้องสมุดโดยตรงเลย ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาถึงสภาพห้องสมุดในสถานศึกษาต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีภาคพื้นถึงการนิเทศของศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดอยู่ด้วย ดังต่อไปนี้

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ กล่าวในห้องสมุดโรงเรียนได้เริ่มทำการปรับปรุงกิจการเป็นลำดับเมื่อกรมวิสามัญศึกษาได้จัดให้มีศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2499 มีหน้าที่ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียน และนำการจัดตั้งและดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน จัดการอบรมทำเอกสาร ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแก่ครูบรรณารักษ์ในการดำเนินงานห้องสมุดและส่วนที่เกี่ยวข้องกับฐานะของบรรณารักษ์ ประสานความเข้าใจระหว่างผู้บริหารงานครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ ไปเยี่ยมเยียนและสำรวจสภาพของห้องสมุดโรงเรียนต่าง ๆ อยู่เสมอ¹

ปี 2513 รัตพร ชังชาคา ทำการสำรวจการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ในส่วนกลาง ปีการศึกษา 2512 ได้เสนอแนะต่อกรมวิสามัญศึกษาว่า

"...ควรเพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดของกรมวิสามัญศึกษา ให้มีมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน..."²

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

¹สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, "วิวัฒนาการของห้องสมุดในประเทศไทย," วารสารห้องสมุด, 8,2 (มีนาคม-เมษายน, 2507), หน้า 198.

²รัตพร ชังชาคา, การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษาในส่วนกลางปีการศึกษา 2512, (พระนคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2513), หน้า 118. (อค์สำเนา)

นอกจากนี้ยังได้เสนอความคิดเห็นต่อศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุด กรมวิสามัญศึกษาไว้ว่า

1. ออกตรวจเยี่ยมห้องสมุดโรงเรียน และให้คำแนะนำให้เหมาะสมกับแต่ละสภาพของห้องสมุดโรงเรียนนั้น ๆ โดยทั่วถึง
2. ควรพยายามชักจูงให้ผู้บริหารเห็นว่าห้องสมุดเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน
3. จัดหาแหล่งหนังสือและวัสดุได้เปล่าเพื่อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์โรงเรียน
4. จัดอบรมครูที่ทำการสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ถึงวิธีการสอนโดยการให้ห้องสมุด โดยการให้ผู้อบรมได้เข้าปฏิบัติกันจริง ๆ ไม่ใช่แต่เพียงบรรยายให้ฟังเท่านั้น
5. จัดให้มีบัตรรายการสำเร็จรูปออกจำหน่าย โดยมีการตกลงแบบฟอร์มของบัตรรายการระหว่างบรรณารักษ์โรงเรียนเสียก่อน
6. ควรจะได้กำหนดขนาดมาตรฐานของครุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในกิจการของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ละเอียด เช่นขนาดของชั้นหนังสือควรจะบอกวาทควรจะสูงสักเท่าใดลึกหรือกว้างเท่าใด แต่ละช่วงยาวเท่าไร¹

พิชรา สุทธิสำแดง ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี กับมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการในปี 2514²

¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 119.

²พิชรา สุทธิสำแดง, การศึกษาเปรียบเทียบสภาพห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดพระนครและธนบุรี กับมาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการ (พระนคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514), หน้า 52. (อัครสำเนา)

ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศของสถานศึกษาดังกล่าวไว้ โดยสรุปว่า ควรเพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดของกรมสามัญศึกษาให้มากกว่าปัจจุบัน เพื่อจะได้ออกตรวจเยี่ยมห้องสมุดได้อย่างทั่วถึง และควรจัดให้มีการประชุมครูบรรณารักษ์ทุกโรงเรียน เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายห้องสมุดจะช่วยบรรณารักษ์ได้ในด้านต่าง ๆ เช่น เสนอรายชื่อหนังสือใหม่ที่ควรจัดซื้อ, เสนอแนะกิจกรรมที่ควรจัดทำ เป็นต้น

ควรจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียนตัวอย่างเพิ่มขึ้น เพื่อให้เป็นแรงจูงใจและเป็นแบบฉบับสำหรับห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาแห่งอื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงการดำเนินการ วิธีการและปัญหาในการนิเทศด้านห้องสมุดของศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดในกระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อทราบถึงปัญหาและความต้องการของบรรณารักษ์ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อันจะเป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์ใช้เป็นข้อมูลเพื่อให้การนิเทศได้ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่จะเป็นประโยชน์แก่การนิเทศห้องสมุดให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
4. เพื่อหาเหตุที่เกี่ยวข้องของรับผิดชอบได้ทราบถึงปัญหาและการทำงานของศึกษานิเทศก์จะได้ใช้เป็นแนวทางช่วยส่งเสริมปรับปรุงสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีความสำคัญเช่นนี้ได้มีกำลังใจทำงานโดยเต็มความสามารถต่อไป
5. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการนิเทศห้องสมุดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กระทำกับ

1. ศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดทุกคนในสังกัดกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการโดยวิธีสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

2. บรรณารักษ์หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุดของสถานศึกษาในสังกัด กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และกรมการฝึกหัดครู ซึ่งได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มภาคิน และตอบแบบสอบถาม

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

1. เนื่องจากบรรณารักษ์ในสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจำนวนมาก ยังขาดความรู้ในวิชาบรรณารักษศาสตร์ จึงเห็นว่าศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในงานด้านห้องสมุดมีความสำคัญและจำเป็นในการที่จะถ่ายทอดความรู้และช่วยแก้ปัญหาแก่บรรณารักษ์เพื่อที่ห้องสมุดในสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้เข้าสู่ระดับมาตรฐานที่กระทรวงกำหนดไว้
  2. การได้ทราบถึงปัญหา ความต้องการและทัศนคติของบรรณารักษ์ในสถานศึกษาดังกล่าว จะทำให้ศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดได้รู้ถึงวิธีการที่จะนิเทศได้ตรงตามความต้องการ เพื่อการนิเทศจะได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและไม่เป็นการลงทุนโดยเปล่าประโยชน์
  3. เพื่อได้ทราบการดำเนินงานและปัญหาของศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดทั้งในด้านการทำงานในหน่วยศึกษานิเทศก์และในการปฏิบัติงานในขณะนิเทศ จะเป็นผลให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบได้เข้าใจและช่วยคิดหาทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ศึกษานิเทศก์ได้ทำงานใหม่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
  4. จากผลของการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการกระตุ้นให้บรรณารักษ์ ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตื่นตัวมีความเข้าใจในปัญหา ความต้องการ และการทำงานของแต่ละฝ่าย เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้การทำงานของทุกฝ่ายได้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย
- วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

1. ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับการนิเทศห้องสมุดทั้งในประเทศและต่างประเทศจากหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดทุกกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

3. ออกแบบสอบถาม ก่อนออกแบบสอบถามผู้เขียนได้เคยมีโอกาสสนทนากับศึกษานิเทศก์แผนกวิชาห้องสมุดและเคยฝึกงานในห้องสมุดโรงเรียนมาก่อน ได้ทราบถึงวิธีการทำงาน ปัญหา อุปสรรค และความต้องการของศึกษานิเทศก์และบรรณารักษ์ที่จะทำการวิจัยอยู่บ้าง ทำให้พอจะเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามนี้ และยังคงเคยได้ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากผู้ที่เคยปฏิบัติงานและเคยวิจัยมาประกอบกันเข้า จึงได้เขียนแบบสอบถามขึ้น ลักษณะของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบคือ

ก. แบบเติมคำ

ข. แบบแสดงความคิดเห็นได้ (Open end questions) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรี

ผู้เขียนได้ออกแบบสอบถามแก่บรรณารักษ์กลุ่มตัวอย่างที่เลือกแล้วจากทุกกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวบรรณารักษ์บางประการ
- ตอนที่ 2 รายละเอียดส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและขอคิดเห็น
- ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุด
- ตอนที่ 4 ความต้องการความช่วยเหลือและการแนะนำจากศึกษานิเทศก์

การแจกจ่ายแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้เขียนได้ไปพบพร้อมกับนำแบบสอบถามไปทำการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ในสถานศึกษาบางแห่งที่สามารถจะไปได้ ส่วนที่เหลือนอกจากนี้ได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ โดยจากหน้ากลับถึงผู้เขียนพร้อมติดคำไปรษณียากรให้เสร็จเพื่อความสะดวกในการส่งกลับ

4. เดินทางไปศึกษาสภาพห้องสมุดสถานศึกษาและศึกษาวิธีการนิเทศในจังหวัดต่าง ๆ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามของบรรณารักษ์ที่นำมาวิเคราะห์แยกออกเป็นประเภทของสถานศึกษาตามสังกัด

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของรายการทุกรายการในแต่ละฉบับ และคํานับที่
ไม่สมบูรณ์ออก

นำแบบสอบถามมาทำตาราง (tabulation) และแจกแจงความถี่
(frequency of distribution) จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทุกข้อที่ต้อง
การจากแบบสอบถาม

3. คิดร้อยละ (percentage) ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ประเภทที่ต้องการทราบค่าเฉลี่ย ได้แก่ จำนวนหนังสือ ปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น
โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ คือค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ คือผลรวมของข้อมูลแต่ละชนิดที่ต้องการหา

f คือจำนวนห้องสมุดสถานศึกษาแต่ละประเภท

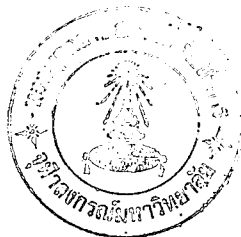
และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

การนำเสนอข้อมูล (Presentation of Data)

โดยนำเสนอข้อมูลในบทความกึ่งตาราง (Semitabular presentation)

คำนิยามเฉพาะศัพท์

1. หอสมุดโรงเรียนประถม หมายถึง หอสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม)
2. หอสมุดโรงเรียนมัธยม หมายถึง หอสมุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
3. หอสมุดโรงเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง หอสมุดวิทยาลัยและโรงเรียนในสังกัดกรมอาชีวศึกษา
4. หอสมุดวิทยาลัยครู หมายถึง หอสมุดวิทยาลัยครูสังกัดกรมการฝึกหัดครู
5. อาจารย์ใหญ่ หมายถึง ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ของสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา
6. ผู้อำนวยการ ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู
7. ศึกษานิเทศก์แผนกวิชาหอสมุด หมายถึง ศึกษานิเทศก์แผนกวิชาหอสมุดของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ
8. บรรณารักษ์ หมายถึง บรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ หรืออาจารย์บรรณารักษ์ ที่รับผิดชอบหอสมุดในสถานศึกษาในสังกัดกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ
9. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2515
10. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมวิสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษาในปัจจุบัน) ปีการศึกษา 2515

11. โรงเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง โรงเรียนการช่างในสังกัดกองโรงเรียนการช่าง โรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมในสังกัดกองโรงเรียนเกษตรกรรม โรงเรียนพาณิชย์ ในสังกัดกองโรงเรียนพาณิชย์และอุตสาหกรรม ปีการศึกษา 2515
12. วิทยาลัยครู หมายถึง วิทยาลัยครูในสังกัดกรมการฝึกหัดครู ปีการศึกษา 2515

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย